

شکست امریکا در صحرای طیس

چهارم اردیبهشت 1359 نیروهای امریکایی در عملیاتی موسوم به «دلنا» و با هدف آزاد کردن گروگانهای این کشور که در لانه جاسوسی امریکا در تهران تحت مراقبت بودند، در صحرای طیس پیاده شدند.

قرار بود این نیروها که در میان آنان افسران حکومت پهلوی و افراد وابسته به ساواک نیز حضور داشتند، از طیس با چرخبال به سوی تهران حرکت کرده و در ورزشگاه امجدیه (شهید شیرودی) فرود آیند و سپس با لباس میدل، به سفارت امریکا در تهران حمله کرده و جاسوسان خود را آزاد کنند. طبق این نقشه، آنان پس از پایان فعالیتشان، از همین راه به طیس رفته و از آنجا با هواپیما از ایران خارج می‌شدند.

نیروهای امریکایی برای انجام این عملیات در «فورت برگ» امریکا آموزش نظامی دیده و در فرودگاه کارولینای شمالی انجام آن را تمرین کرده بودند. پیش از شروع عملیات نیز به پایگاه‌هایی در مصر و عمان منتقل شده بودند.

فرودگاه‌های نظامی مصر، عمان و عرشه ناو هواپیمابر امریکا در دریای عمان از مراکز عمده برخاستن هواپیماها و چرخبال‌های مهاجم امریکا برای فرود در منطقه طیس بود. ناو هواپیمابر نیمیتس نیز 4 ماه پیش از این حمله - دی 1358 - در چهارچوب نیروهای موسوم به «واکنش سریع» وارد خلیج فارس شده بودند. حمله نظامی امریکا به طیس، دوهفته پس از آن صورت گرفت که دولت این کشور در اقدامی یکجانبه، روابط کشورش را با جمهوری اسلامی ایران قطع کرد.

نیروهای امریکایی - 132 نظامی، 8 چرخبال و سه هواپیمای باربری هرکولس C-130 - پس از استقرار در طیس و قبل از حرکت به تهران دچار حوادث مختلفی شدند و از ادامه مأموریت بازماندند. دستگاه هیدرولیک یکی از چرخبال‌ها از کار افتاد، چرخبال دیگر بر اثر طوفان شن و عدم دید کافی به هنگام جابجایی، با یکی از هواپیماهای هرکولس برخورد کرده و هر دو وسیله نقلیه آتش گرفت و در نتیجه آن 8 تن از نظامیان در شعله‌های آتش سوختند.

منابع سیاسی امریکا مدعی‌اند که کاخ سفید برای توقف عملیات، از سوی کرملین نیز تحت فشار بوده‌اند. ادعایی که به نظر می‌رسد با هدف کتمان شکست عملیات مطرح شده است. در تمام مراحل عملیات دلنا تنها 4 نفر در امریکا از انجام آن باخبر بودند: کارتر رئیس جمهور، هارولد براون وزیر دفاع، هامیلتون جوردن مشاور کاخ سفید و برژینسکی مشاور امنیت ملی. در ایران نیز عوامل ناشناخته‌ای در جریان این عملیات بوده و با آن همکاری داشته‌اند.

به هر حال، در پی حادثه صحرای طیس و فرار باقی مانده هواپیماها و چرخبال‌های امریکایی به سوی ناو «نیمیتس» جیمی کارتر رئیس جمهور امریکا شکست این عملیات مداخله جویانه را اعلام کرد. پس از این مداخله، کتابهای بسیاری در خارج از کشور انتشار یافت و اهداف پشت پرده امریکا در این حمله ماجراجویانه و ناموفق و همچنین ابعاد رسوایی کاخ سفید را بر ملا ساخت.

علاوه بر این، گزارشهای مستند و مصور منابع خبری امریکا به ویژه روزنامه نیویورک تایمز و مجلات تایم و نیوزویک، همچنین مصاحبه‌هایی که از قول فرماندهان نظامی امریکا درباره عملیات طیس در این منابع منعکس شد، ابعاد مداخله جویانه تروریسم دولتی و نگاه متعصبانه کاخ سفید علیه جمهوری اسلامی ایران را نشان می‌داد. این حادثه یکی از بزرگترین رسوایی‌های نظامی و سیاسی کاخ سفید در برابر انقلاب اسلامی ایران محسوب می‌شود.

در پی شکست قطعی عملیات امریکا در طیس و بازگشت باقیمانده هواپیماهای آن کشور یکی از چرخبال‌ها که حاوی مدارکی در مورد جزئیات عملیات بود، به دستور بنی‌صدر بمباران شد. در همین بمباران بود که محمد منتظر قائم، فرمانده سپاه پاسداران یزد به شهادت رسید. به هر حال این اقدام کاخ سفید که پس از بلوکه کردن دارائی‌های ایران در بانک‌های امریکا، تحریم اقتصادی ایران و اعلام قطع رابطه سیاسی و اشنگتن با جمهوری اسلامی ایران صورت گرفت، حلقه دیگری از اقدامات کاخ سفید علیه جمهوری اسلامی ایران در سالهای پس از پیروزی انقلاب بود که به شکست انجامید.

پس از این حادثه، جاسوسان امریکایی در چند دسته به نقاط مختلف کشور برده شدند تا دسترسی به آنان میسر نباشد. جاسوسان امریکایی بیش از 6 ماه پس از عملیات امریکا در طیس در اختیار دانشجویان پیرو خط امام بودند.